

บทที่ 4

วิจารณ์ผลการทดลอง

4.1 การคัดเลือกเชื้อรา

ในการแยกเชื้อราที่มีความสามารถในการย่อยแป้งจากตัวอย่างซึ่งเก็บจากโรงงานสุราทั้งหมด 7 ตัวอย่าง ได้เชื้อราทั้งหมด 12 ชนิด ซึ่งคาดว่าจะมีความสามารถในการย่อยแป้งสูง เนื่องจากเป็นเชื้อที่ใช้ในระดับอุตสาหกรรม เมื่อนำเชื้อราที่แยกได้มาคัดเลือกเชื้อที่มีความสามารถในการย่อยแป้งสูงที่สุด โดยวิธีตรึงสปอร์ของเชื้อรา หลังจากนั้นนำมาเลี้ยงในอาหารเหลวให้เกิดการเจริญเติบโต แล้วทดสอบความสามารถในการย่อยแป้งมันสำปะหลังของเซลล์ที่ถูกตรึงทั้งหมดเปรียบเทียบกับเชื้อ Aspergillus oryzae AHO-1 พบว่า Rhizopus sp. และ Aspergillus oryzae จากโรงงานสุรา จังหวัดนครปฐมและชลบุรี ตามลำดับ มีความสามารถในการย่อยแป้งสูง การคัดเลือกเชื้อโดยวิธีการเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการย่อยแป้งของเซลล์ที่ถูกตรึง เนื่องจากมีวัตถุประสงค์จะนำเซลล์ที่ถูกตรึงนี้ไปใช้ในการย่อยแป้งและเลือกใช้การตรึงเซลล์ โดยวิธีการตรึงสปอร์เนื่องจากสปอร์จะแพร่กระจายได้อย่างสม่ำเสมอในเมล็ดเจลที่ใช้ตรึง ตีว่าการตรึงสายใย

4.2 การหาระยะเวลาที่เหมาะสมในการเลี้ยงเซลล์ที่ถูกตรึงเพื่อให้มีความสามารถในการย่อยแป้งสูงที่สุด

จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงความเป็นกรดต่างของอาหารเลี้ยงเชื้อของ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. ที่ถูกตรึง ที่ระยะเวลาต่าง ๆ ของการเจริญเติบโต ตามรูปที่ 3.1 และ 3.2 ตามลำดับ พบว่าความเป็นกรดต่างของอาหารเลี้ยงเชื้อ Aspergillus oryzae จะเพิ่มขึ้นจากความเป็นกรดต่างเริ่มต้น 5.0 จนมีค่า 7.0 ที่เวลา 40 ชั่วโมง หลังจากนั้นความเป็นกรดต่างจะลดลงเหลือเพียง 4.8 ที่ 72 ชั่วโมง ส่วน Rhizopus sp. ความเป็นกรดต่าง จะลดลงภายหลัง 28 ชั่วโมง จนเหลือ 2.9 ที่ชั่วโมงที่ 72 ซึ่งความเปลี่ยนแปลงความเป็นกรดต่างนี้ Lineback และคณะ (73) กล่าวว่าเกิดจาก

การที่เซลล์สร้างกรดอินทรีย์ (organic acid) ชนิดที่เซลล์ไม่สามารถใช้ได้ และค่าความเป็นกรดต่าง ๆ จะเป็นสาเหตุทำให้เกิดการเสียสภาพธรรมชาติของ เอนไซม์ย่อยแป้ง หรือไปยับยั้งความสามารถของเชื้อราในการสังเคราะห์เอนไซม์ย่อยแป้ง และในการทดลองของ Barton และคณะ (74) พบว่าการเปลี่ยนแปลงความเป็นกรดต่างของอาหารเลี้ยงเชื้อจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างคือ ชนิดของเชื้อ, วิธีการในการเลี้ยงเชื้อ, ชนิดและความเข้มข้นของแหล่งอาหารคาร์โบไฮเดรตและไนโตรเจนในอาหารเลี้ยงเชื้อ การที่ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. ซึ่งเลี้ยงในอาหารเลี้ยงเชื้อและสภาวะเดียวกันมีการเปลี่ยนแปลงความเป็นกรดต่างต่างกันเนื่องจากต่างสายพันธุ์กันนั่นเอง

สำหรับปริมาณน้ำตาลรีดิวซ์ใน Aspergillus oryzae จะสูงที่สุดที่ 48 ชั่วโมงแล้ว ลดลงตามลำดับ ส่วนใน Rhizopus sp. ปริมาณน้ำตาลรีดิวซ์จะสูงที่สุดที่ 44 ชั่วโมง หลังจากนั้นจะลดลงอย่างรวดเร็ว จนเป็น 0 ที่ชั่วโมงที่ 56 การที่ปริมาณน้ำตาลรีดิวซ์ลดลงขณะที่เซลล์ของ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. ที่ถูกตรึงยังมีการเจริญเติบโต แสดงว่าเซลล์ที่ถูกตรึงนำน้ำตาลรีดิวซ์ที่เกิดขึ้นจากการย่อยแป้งไปใช้ในเมตาโบลิซึม (metabolism) ของเซลล์ ทำให้ปริมาณน้ำตาลรีดิวซ์ลดลงตามลำดับ

จากการหาระยะเวลาที่เหมาะสมในการเพาะเลี้ยง Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. ที่ถูกตรึงในแคลเซียมอัลจิเนต พบว่าเซลล์ที่ถูกตรึงอายุ 52 ชั่วโมงจะมีความสามารถในการย่อยแป้งสูงที่สุด ตามรูปที่ 3.1 และ 3.2 ตามลำดับ และในขณะเดียวกันก็พบว่า เอนไซม์ย่อยแป้งในอาหารเลี้ยงเชื้อของ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. มีความสามารถในการย่อยแป้งสูงที่สุดเมื่อเซลล์ที่ถูกตรึงมีอายุ 52 ชั่วโมงเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากเป็นระยะที่เซลล์สร้างเอนไซม์และขับเอนไซม์ออกมาได้มากที่สุด และเนื่องจากเอนไซม์ย่อยแป้งเป็นเอนไซม์ที่ขับมานอกเซลล์ (extracellular enzyme) จึงสะสมอยู่ในอาหารเลี้ยงเชื้อ หลังจากนั้นความสามารถในการย่อยแป้งของเซลล์ที่ถูกตรึงและเอนไซม์จะลดลงทั้งใน Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. ซึ่งใน Aspergillus oryzae จะลดลงอย่างรวดเร็ว ส่วน Rhizopus sp. จะลดลงอย่างช้า ๆ ซึ่ง Alazard และ Raimbault (75) พบปรากฏการณ์เช่นเดียวกันนี้ ในการศึกษาการผลิตเอนไซม์ย่อยแป้งในอาหารเหลวโดย Aspergillus niger และสันนิษฐานว่าเกิดจากการแตก (autolysis) ของสายใยของราทำให้ความสามารถในการย่อยแป้งของเซลล์ลดลง และ Hayashida

(76) พบว่าการเลี้ยง Aspergillus awamari และ Aspergillus oryzae ในอาหารเลี้ยงเชื้อที่มีความเป็นกรดต่างระหว่าง 6.5-7.0 จะสามารถยับยั้งการสร้างเอนไซม์ย่อยโปรตีน (proteolytic enzyme) ของเซลล์ และเมื่อความเป็นกรดต่างของอาหารเลี้ยงเชื้อต่ำกว่า 5.0 จะเริ่มมีการสร้างเอนไซม์ย่อยโปรตีนออกมาในอาหารเลี้ยงเชื้อ ซึ่งเอนไซม์นี้จะไปทำลายสภาพธรรมชาติของเอนไซม์ย่อยแป้ง ทำให้ความสามารถในการย่อยแป้งของเอนไซม์ลดลง และในขณะเดียวกันยังพบว่าขณะที่อาหารเลี้ยงเชื้อมีค่าความเป็นกรดต่างต่ำ (2.0-4.0) เซลล์จะสามารถผลิตเอนไซม์กลูโคอะไมเลสได้สูงอีกด้วย ดังนั้นการที่ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. มีความสามารถในการย่อยแป้งโดยเซลล์ที่ถูกต้องและเอนไซม์ลดลง อาจเป็นสาเหตุมาจากการลดต่ำลงของความเป็นกรดต่างของอาหารเลี้ยงเชื้อดังกล่าวข้างต้น, การแตกของลำใยของรา และการที่เซลล์สร้างเอนไซม์ย่อยโปรตีน แต่การที่ Rhizopus sp. มีความสามารถในการย่อยแป้งของเซลล์ที่ถูกต้องลดลงอย่างช้า ๆ อาจเนื่องจากขณะนั้นเซลล์ยังมีความสามารถในการผลิตเอนไซม์ย่อยแป้งได้สูงเป็นระยะเวลาานกว่า ทำให้การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการย่อยแป้งของเซลล์ที่ถูกต้องและเอนไซม์เป็นไปอย่างช้า ๆ

4.3 การใช้เซลล์ที่ถูกต้อง 2 ชนิดร่วมกันในการย่อยแป้ง

จากการทดลองย่อยแป้งมันสำปะหลังโดยใช้เซลล์ของ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. ที่ถูกต้องมาย่อยแป้งร่วมกัน โดยใช้อัตราส่วนของเซลล์ 2 ชนิด เป็น 1:1 ตามรูปที่ 3.7 และ 3.8 พบว่าการใช้เซลล์ที่ถูกต้องของเชื้อราทั้ง 2 ชนิดดังกล่าวร่วมกันในการย่อยแป้งดิบและแป้งสุก จะให้ปริมาณน้ำตาลรีดิวซ์และน้ำตาลกลูโคสสูงกว่าการใช้เซลล์ที่ถูกต้องของเชื้อเพียงชนิดเดียว และพบว่าเซลล์ของ Rhizopus sp. ที่ถูกต้องจะมีความสามารถในการย่อยแป้งสูงกว่า Aspergillus oryzae ที่ถูกต้อง Ueda และคณะ (77) รายงานว่าการใช้เอนไซม์กลูโคอะไมเลสร่วมกับเอนไซม์อื่น ๆ จะเร่งปฏิกิริยาการย่อยแป้งให้สูงขึ้น โดยพบว่าการย่อยแป้งข้าวโพดดิบด้วยกลูโคอะไมเลส I และ II จะเร่งปฏิกิริยาการย่อยให้สูงขึ้นเมื่อร่วมกับไอโซอะไมเลสของ Pseudomonas sp. และ แอสฟา-อะไมเลสยังสามารถเร่งปฏิกิริยาการย่อยแป้งดิบของกลูโคอะไมเลส I และ II ของเชื้อ Rhizopus sp. ได้เช่นกัน ดังนั้นการใช้ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. ที่ถูกต้อง อัตราส่วน 1:1 ร่วมกันในการย่อยแป้งแล้วได้ผลผลิตของน้ำตาลรีดิวซ์และน้ำตาลกลูโคสสูงกว่าการใช้เซลล์ที่ถูกต้องของเชื้อเพียงชนิดเดียวอาจเกิดจากการที่ Aspergillus oryzae และ

Rhizopus sp. ที่ถูกตรึง สามารถผลิตเอนไซม์ที่มีความสามารถเสริมความสามารถในการย่อยแป้งดิบซึ่งกันและกัน และสำหรับการย่อยแป้งลู่ก็อาจอธิบายได้ด้วยเหตุผลเดียวกัน

4.4 การใช้เอนไซม์ที่สกัดจากเชื้อรา 2 ชนิดร่วมกันในการย่อยแป้ง

การใช้เอนไซม์ที่สกัดจาก Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. อัตราส่วน 1:1 ย่อยแป้งดิบและแป้งลู่ ตามรูป 3.9 และ 3.10 พบว่าการใช้เอนไซม์ที่สกัดจากเชื้อรา 2 ชนิดร่วมกันในการย่อยแป้งดิบและแป้งลู่จะให้ปริมาณน้ำตาลรีดิวซ์และน้ำตาลกลูโคสสูงกว่าการใช้เอนไซม์ที่สกัดจาก Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. เพียงชนิดเดียวในการย่อยแป้ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดลองที่ใช้เซลล์ที่ถูกตรึงในข้อ 4.3 และอธิบายได้ด้วยเหตุผลอย่างเดียวกัน

4.5 การหาชนิดของผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากการย่อยแป้ง

จากการทดลองย่อยแป้งดิบและแป้งลู่ โดยการใช้เซลล์ที่ถูกตรึงของ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. และหาปริมาณน้ำตาลรีดิวซ์เปรียบเทียบกับปริมาณน้ำตาลกลูโคสที่เกิดขึ้นจากการย่อยแป้งดิบและแป้งลู่ พบว่าการใช้เชื้อผสมของเซลล์ Aspergillus oryzae ที่ถูกตรึง กับ Rhizopus sp. ที่ถูกตรึง อัตราส่วน 1:1 และการใช้ Rhizopus sp. ที่ถูกตรึงในการย่อยแป้งดิบและแป้งลู่ จะให้ปริมาณน้ำตาลกลูโคสใกล้เคียงกับปริมาณน้ำตาลรีดิวซ์ ส่วนการใช้ Aspergillus oryzae ที่ถูกตรึงจะให้ปริมาณน้ำตาลรีดิวซ์สูงของน้ำตาลรีดิวซ์ที่เกิดขึ้นในการย่อยแป้งลู่ และได้ปริมาณน้ำตาลกลูโคสกับน้ำตาลรีดิวซ์ใกล้เคียงกันในการย่อยแป้งดิบ และจากการทดลองใช้เอนไซม์ที่สกัดจาก Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. และการใช้เอนไซม์ผสมของทั้ง 2 เชื้อ อัตราส่วน 1:1 ก็ให้ผลการทดลองเช่นเดียวกับการย่อยแป้งดิบและแป้งลู่โดยใช้เซลล์ที่ถูกตรึง และจากการทดลองย่อยแป้งดิบและแป้งลู่โดยใช้เซลล์ที่ถูกตรึงและเอนไซม์ดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการทดลองที่ได้จากการทดสอบชนิดของผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากการย่อยแป้งดิบและแป้งลู่โดยเอนไซม์ที่สกัดจาก Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. โดยวิธีโครมาโตกราฟีกระดาษ กล่าวคือ เอนไซม์ที่สกัดจาก Aspergillus oryzae ละย่อยแป้งลู่ได้ผลสัฟร์เป็นน้ำตาลกลูโคส, มอลโตส และมอลโตไตรโอส และย่อยแป้งดิบได้ผลสัฟร์เป็นน้ำตาลกลูโคสเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เนื่องจาก Aspergillus oryzae สามารถสังเคราะห์ได้ทั้ง แอลฟา-อะไมเลส และ กลูโคอะไมเลส (78) และเนื่องจาก

แอลฟา-อะไมเลสจะย่อยพันธะ แอลฟา (1-4) กลูโคไซด์คินโมเลกุลของแป้งแบบลุ่ม แต่ไม่สามารถย่อยพันธะ แอลฟา (1-6) กลูโคไซด์คิน ได้ผลผลิตเป็นกลูโคส, มอลโตส, แอลฟา-ลิมิต-เดกซทริน ที่มีความยาวต่าง ๆ กัน ส่วนกลูโคอะไมเลสสามารถย่อยได้ทั้งพันธะแอลฟา (1-4) กลูโคไซด์คิน และ แอลฟา (1-6) กลูโคไซด์คิน จากปลายที่ไม่มีคุณสมบัติในการรีดิวส์ ได้ผลลัพธ์เป็นกลูโคส จึงทำให้ผลผลิตที่เกิดจากการย่อยแป้งลุ่มของ Aspergillus oryzae คือ กลูโคส, มอลโตส, มอลริโตไรโอส ส่วนการย่อยแป้งดิบของ Aspergillus oryzae เกิดจากการทำงานของกลูโคอะไมเลส จึงได้ผลผลิตเป็นกลูโคสอย่างเดียว

สำหรับเอนไซม์ที่สกัดจาก Rhizopus sp. และเอนไซม์ผสมของ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. อัตราส่วน 1:1 จะย่อยแป้งดิบและแป้งลุ่มได้กลูโคสเพียงอย่างเดียว แสดงว่าการย่อยเกิดขึ้นโดยการทำงานของกลูโคอะไมเลส

4.6 การหาสภาวะที่เหมาะสมในการตรึงสปอร์

การหาสภาวะในการตรึงสปอร์ของ เชื้อรา อาหารเลี้ยงเชื้อและสภาวะที่เหมาะสมในการเลี้ยงเชื้อราที่ถูกตรึงจะช่วยในการปรับปรุงคุณภาพของเซลล์ที่ถูกตรึง สำหรับการตรึงเซลล์ของจุลินทรีย์ในการทดลองนี้เลือกใช้วิธีการตรึงสปอร์ของ เชื้อราด้วยโซเดียมอัลซิเนต เนื่องจากโซเดียมอัลซิเนตเป็นสารตรึงที่ราคาไม่แพง การตรึงทำได้ง่าย และขบวนการตรึงเหมาะสมกับการตรึงสปอร์ซึ่งต้องกระทำในสภาพปลอดเชื้อ เพื่อนำสปอร์ที่ถูกตรึงเหล่านี้มาเลี้ยงในอาหารเลี้ยงเชื้อเพื่อให้เกิดการเจริญเติบโตและมีความสามารถในการย่อยแป้งโดยไม่มีกรรบกวนจากจุลินทรีย์ชนิดอื่นที่อาจปะปนมา

ผลการทดลองเลือกชนิดของโซเดียมอัลซิเนตที่เหมาะสมในการตรึงสปอร์ พบว่าโซเดียมอัลซิเนตชนิด 300 cps. จะให้เซลล์ที่ถูกตรึงที่มีความสามารถในการย่อยแป้งสูงกว่าเซลล์ที่ถูกตรึงในโซเดียมอัลซิเนตชนิด 500 cps. ทั้งในการย่อยแป้งและแป้งดิบของ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. ที่ถูกตรึง ทั้งนี้อาจเนื่องจากอุณหภูมิในเม็ดเจลของโซเดียมอัลซิเนตชนิด 300 cps. มีขนาดโตกว่าชนิด 500 cps. ทำให้การซึมผ่านของอาหารที่ใช้ในการเจริญเติบโตของเซลล์ที่ถูกตรึงซึมผ่านเข้าออกได้ดีกว่าการใช้โซเดียมอัลซิเนตชนิด 500 cps. เซลล์ที่ถูกตรึงในโซเดียมอัลซิเนตชนิด 300 cps. จึงมีการเจริญเติบโตได้ดีกว่าใน 500 cps. โดยเปรียบเทียบจากน้ำหนักเปียกของเซลล์ที่ถูกตรึง และมีความสามารถในการย่อยแป้งดิบและแป้งลุ่ม

จากความเห็นของ Cheetham, P.S.J. และคณะ (79) ที่ว่า การเพิ่มความเข้มข้นของโซเดียมอัลลิเนตแล้วจะช่วยปรับปรุงคุณสมบัติของเม็ดเจลให้มีความคงทนสูงขึ้น และจะทำให้รุกรานในเม็ดเจลมีขนาดเล็กลง ซึ่งได้ทดลองหาความเข้มข้นที่เหมาะสมของโซเดียมอัลลิเนตที่ใช้ในการตรึงสปอร์ของ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. และไม่พบความแตกต่างของความสามารถในการย่อยแป้งและแป้งดิบของเซลล์ที่ถูกตรึงในโซเดียมอัลลิเนตความเข้มข้นต่างกันคือ 1.0, 1.5, 2.0, 2.5 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ดังนั้นในการทดลองต่อไปจะใช้โซเดียมอัลลิเนตความเข้มข้น 1.0 เปอร์เซ็นต์คงเดิม

ผลการทดลองตรึงสปอร์ของ Rhizopus sp. ในโซเดียมอัลลิเนตที่ความเข้มข้นของสปอร์ต่าง ๆ กัน พบว่าเมื่อใช้ปริมาณสปอร์ 10^6 , 10^7 สปอร์ต่อ 100 มล.ของโซเดียมอัลลิเนต หลังจากนำไปเลี้ยงในอาหารเลี้ยงเชื้อ พบว่าการงอกของสปอร์เกิดขึ้นไม่สม่ำเสมอทุกเม็ดเจลแสดงว่าปริมาณสปอร์ที่ใช้ต่อปริมาณโซเดียมอัลลิเนตน้อยเกินไป ทำให้การกระจายของสปอร์ไม่ทั่วถึงในทุกเม็ดเจล ส่วนเม็ดเจลที่ใช้สปอร์ความเข้มข้น 10^8 , 10^9 , 10^{10} สปอร์ต่อ 100 มล.โซเดียมอัลลิเนต จะเกิดการงอกของสปอร์ในทุก ๆ เม็ดเจล แต่การใช้สปอร์ความเข้มข้น 10^8 สปอร์ต่อ มล.จะให้เซลล์ที่ถูกตรึงที่มีความสามารถในการย่อยแป้งและแป้งดิบที่ดีที่สุด แสดงว่าปริมาณสปอร์ที่ใช้ในการตรึงมีผลต่อคุณสมบัติของเซลล์ที่ถูกตรึง ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของ HOQ และคณะ (80) ซึ่งพบว่าปริมาณสปอร์ของ Curvularia lunata. 9×10^5 สปอร์ต่อ มล.ของไฮโดรโฟบิก โฟโต-ครอสลิงเคเบิล เรซิน พรีโพลีเมอร์ (hydrophobic photo-crosslinkable resin prepolymer) ซึ่งใช้เป็นสารตรึงจะให้เซลล์ที่ถูกตรึงที่มีความสามารถในการผลิตไฮโดรคอร์ติโซน (hydrocortisone) ได้สูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนสปอร์เหมาะสมกับปริมาณของอาหารเลี้ยงเชื้อ และสปอร์สามารถงอกเป็นสายใยได้หมด การใช้สปอร์ปริมาณสูง ๆ จะทำให้เกิดการจำกัดของอาหารที่ใช้ในการเจริญเติบโต และจะมีสปอร์ที่ไม่งอกหลงเหลืออยู่จำนวนมาก

4.7 อาหารเลี้ยงเชื้อและสภาวะที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของเซลล์ที่ถูกตรึง

เนื่องจากการผลิตเอนไซม์ย่อยแป้งนอกจากจะขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ของจุลินทรีย์แล้ว ยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของอาหารเลี้ยงเชื้ออีกด้วย ดังนั้นจึงต้องปรับปรุงส่วนประกอบของอาหารเลี้ยงเชื้อเพื่อให้ได้เซลล์ที่ถูกตรึงที่มีคุณภาพดี มีความสามารถในการสร้างเอนไซม์สูง (81) จากการทดลองปรับปรุงคุณภาพของอาหารเลี้ยงเชื้อโดยแปรผันชนิดของแหล่งไนโตรเจนที่ได้

จากสารอินทรีย์ ได้แก่ แอมโมเนียมไนเตรต, แอมโมเนียมซัลเฟต, แอมโมเนียมซีเตรต และ แอมโมเนียมอะซิเตต ที่ความเข้มข้น 0.5 เปอร์เซ็นต์ ในอาหารเลี้ยงเชื้อแทนการใช้เปปโตเนอ และสารสกัดจากยีสต์ ในอาหารเลี้ยงเชื้อที่มีการเติมและไม่เติมสารสกัดจากยีสต์ พบว่าในสูตรอาหารที่เติมเฉพาะไนโตรเจนจากสารอินทรีย์ดังกล่าวข้างต้นโดยไม่เติมสารสกัดจากยีสต์จะไม่มี การงอกของสปอร์ของ Aspergillus oryzae ที่ถูกต้อง ส่วน Rhizopus sp. ที่ถูกต้องจะไม่ งอกในสูตรอาหารที่เติมแอมโมเนียมอะซิเตตเป็นแหล่งไนโตรเจน ส่วนในสูตรอาหารที่เติม แอมโมเนียมไนเตรต, แอมโมเนียมซัลเฟต, แอมโมเนียมซีเตรตเป็นแหล่งไนโตรเจน จะมีการ งอกของสปอร์เป็นลายนัย แต่จะให้เชื้อที่ถูกต้องที่มีความสามารถในการย่อยแป้งต่ำ สำหรับสูตร อาหารที่เติมสารสกัดจากยีสต์และไนโตรเจนจากสารอินทรีย์ร่วมกันเป็นแหล่งไนโตรเจน พบว่า จะไม่มีการงอกของสปอร์ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. ในสูตรอาหารที่เติม แอมโมเนียมอะซิเตตและสารสกัดจากยีสต์ แสดงว่าเชื้อราทั้ง 2 ชนิดไม่สามารถใช้แอมโมเนียม- อะซิเตตเป็นแหล่งไนโตรเจน ส่วนในสูตรอาหารที่เติมแอมโมเนียมไนเตรต, แอมโมเนียมซีเตรต และแอมโมเนียมซัลเฟต ร่วมกับสารสกัดจากยีสต์ ทั้งสปอร์ของ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. จะสามารถงอกได้ในสูตรอาหารที่เติมแหล่งไนโตรเจนเหล่านี้ และในสูตร- อาหารที่เติมแอมโมเนียมซีเตรตและสารสกัดจากยีสต์เป็นแหล่งไนโตรเจนจะให้เชื้อที่ถูกต้อง ที่มีประสิทธิภาพในการย่อยแป้งดิบและแป้งลู่สูงกว่าแหล่งไนโตรเจนอื่น ๆ ดังกล่าวข้างต้น ในทั้ง 2 เชื้อ ซึ่งผลการทดลองนี้ต่างจากรายงานของ Sinkar และ Lewis (82) ที่ใช้ แอมโมเนียมอะซิเตตเป็นแหล่งไนโตรเจน และแอมโมเนียมไนเตรตเป็นแหล่งไนโตรเจนที่ดี ที่สุดสำหรับ Aspergillus niger ในการผลิตเอนไซม์กลูโคอะไมเลส และสนับสนุนกับ การทดลองของ Sen และ Ueda (83) ซึ่งรายงานว่าแอมโมเนียมซีเตรตเป็นแหล่ง ไนโตรเจนที่ดีที่สุดในการสร้างเอนไซม์ย่อยแป้งดิบโดย Aspergillus oryzae อย่างไรก็ตาม แม้ว่าแอมโมเนียมซีเตรตจะเป็นแหล่งไนโตรเจนจากสารอินทรีย์ที่ดีที่สุดสำหรับ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. ที่ถูกต้อง แต่เนื่องจากการเติมแอมโมเนียมซีเตรตความเข้มข้น 1.0 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไปจะทำให้ได้ลักษณะของเชื้อที่ถูกต้องที่ผิดไปจากเดิม กล่าวคือ เชื้อที่ถูกต้อง ของ Rhizopus sp. จะไม่มีลักษณะเป็นเม็ดกลมในสูตรอาหารที่เติมแอมโมเนียมซีเตรตมากกว่า 1.0 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากแคลเซียมอะซิเตตซึ่งเป็นสารที่ใช้ตรึงเซลล์ไม่เสถียรเมื่ออยู่ในสภาวะ ที่มีซีเตรตแอนไอออน (citrate anion) เชื้อที่ถูกต้องของ Rhizopus sp. ที่มีลักษณะเป็น ลายนัยอื่น ๆ และเป็นขุยเนื่องจาก Rhizopus sp. ไม่สามารถจับตัวเป็นเม็ดกลมได้เมื่อไม่ถูก ตรึง ส่วน Aspergillus oryzae พบว่ายังสามารถจับตัวเป็นเม็ดกลมได้ ดังนั้นแม้จะเกิดการ

สลายตัวของแคลเซียมอัลซิเนตที่ใช้จริงก็ไม่มีผลต่อการจับตัวเป็นก้อนกลมของ Aspergillus oryzae การที่แอมโมเนียมซีเตรตความเข้มข้นต่ำ ๆ ไม่มีผลต่อความเสถียรของ เม็ดเจลของ แคลเซียมอัลซิเนต เนื่องจากแคลเซียมคลอไรด์ที่เติมลงไปในการเลี้ยงเชื้อจะช่วยรักษาสภาพของเม็ดเจล (79) จึงยังคงได้เซลล์ Rhizopus sp. ที่ถูกตรึงที่มีลักษณะเป็นเม็ดกลม

เนื่องจากการใช้แอมโมเนียมซีเตรตเป็นแหล่งไนโตรเจนจากสารอินทรีย์เพื่อให้ได้ เซลล์ที่ถูกตรึงที่มีความสามารถในการย่อยแป้งสูงไม่สามารุใช้ในความเข้มข้นเกิน 1.0 เปอร์เซ็นต์ และการใช้แอมโมเนียมซีเตรตร่วมกับสารสกัดจากยีสต์จะได้เซลล์ที่ถูกตรึงที่มีความสามารถในการย่อยแป้งดิบและแป้งสูงสูงกว่าการใช้แอมโมเนียมซีเตรตเป็นแหล่งไนโตรเจนเพียงอย่างเดียว ดังนั้น จึงพยายามหาแหล่งไนโตรเจนจากสารอินทรีย์มาใช้แทน อาทิเช่น รำข้าวล้าสี, รำข้าวเจ้า, ทริปโตน, โพรติโอส์เปปโตน, เปปโตน, กากถั่วเหลือง, สารสกัดจากยีสต์ ที่ความเข้มข้น 0.5 เปอร์เซ็นต์ แทนการใช้เปปโตนและสารสกัดจากยีสต์ในสูตรอาหารสูตรที่ 1 พบว่า เซลล์ที่ถูกตรึงของ Aspergillus oryzae ที่เลี้ยงในอาหารเลี้ยงเชื้อที่มีสารสกัดจากยีสต์เป็นแหล่งไนโตรเจนจากสารอินทรีย์จะมีความสามารถในการย่อยแป้งดิบและแป้งสูงที่สุด ส่วน Rhizopus sp. ที่ถูกตรึง พบว่าโปรติโอส์เปปโตนจะให้เซลล์ที่ถูกตรึงที่มีความสามารถในการย่อยแป้งดิบและแป้งสูงที่สุด Sinkar และ Lewis (82) รายงานว่า โพลีเปปโตนเป็นแหล่งไนโตรเจนที่ส่งเสริมการผลิตไกลโคไมเลลของ Aspergillus niger ได้สูงสุด รองลงมาคือ ทริปโตน โพรติโอส์เปปโตน และสารสกัดจากยีสต์ ตามลำดับ และ Sinkar และ Lewis ยังทดลองใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น รำข้าวล้าสี, กากถั่วเหลือง ซึ่งเป็นแหล่งไนโตรเจนจากสารอินทรีย์ที่มีราคาถูก และใช้ได้ผลดี สามารถใช้แทนเปปโตน, ทริปโตน, โพรติโอส์เปปโตน เป็นต้น ซึ่งเป็นแหล่งไนโตรเจนจากสารอินทรีย์ที่มีราคาแพงได้ ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า เชื้อแต่ละสายพันธุ์จะต้องการแหล่งไนโตรเจนที่แตกต่างกันจากการทดลองดังกล่าวข้างต้น แม้ว่าสารสกัดจากยีสต์และโปรติโอส์เปปโตนจะเป็นแหล่งไนโตรเจนที่มีคุณภาพดี ทำให้ได้เซลล์ของ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. ที่ถูกตรึง ที่มีความสามารถในการย่อยแป้งดิบและแป้งสูงที่สุด แต่เนื่องจากสารสกัดจากยีสต์และโปรติโอส์เปปโตนเป็นสารราคาแพง จึงเลือกใช้วัสดุทางการเกษตรซึ่งให้ผลผลิตรองลงมา แต่ราคาถูกกว่ามาก และที่ได้ผลดีคือ กากถั่วเหลือง จึงได้ทำการทดลองใช้ปริมาณกากถั่วเหลืองที่ขนาดต่าง ๆ กัน และพบว่า เซลล์ที่ถูกตรึงของ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. ที่เลี้ยงในอาหารเลี้ยงเชื้อที่เติมกากถั่วเหลือง 1.0 และ 4.0 เปอร์เซ็นต์จะให้เซลล์ที่มีความสามารถในการย่อย

แป้งลู่กและแป้งดิบลู่กสุด

จุลินทรีย์ที่ผลิตเอนไซม์อะไมเลสสามารถย่อยแหล่งคาร์บอนต่าง ๆ ได้หลายชนิด แต่ที่นิยมใช้มากที่สุดคือแป้ง เนื่องจากเป็นแหล่งคาร์บอนที่มีราคาถูก และจากการทดลองหาปริมาณแป้งมันสำปะหลังที่เหมาะสม พบว่าเชื้อที่ถูกต้องของ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. ที่เลี้ยงในสูตรอาหารที่เดิม 4.0 เปอร์เซ็นต์ แป้งมันสำปะหลังจะมีความสามารถในการย่อยแป้งดิบและแป้งลู่กสุด Lineback และคณะ (73) รายงานว่าการเพิ่มความเข้มข้นของคาร์โบไฮเดรตขนาดพอเหมาะจะสามารถเพิ่มการผลิตเอนไซม์กลูโคอะไมเลสของ Aspergillus niger เมื่อใช้ในโตรเจนอินทรีย์เป็นแหล่งของไนโตรเจน และ Hayashida (76) ใช้อาหารเลี้ยงเชื้อที่ประกอบด้วยแป้งมันฝรั่ง (potato starch) ความเข้มข้น 4.0 เปอร์เซ็นต์ เพื่อผลิตเอนไซม์กลูโคอะไมเลส I ซึ่งใช้ในการย่อยแป้งดิบจาก Aspergillus awamori var kawachi ซึ่งสอดคล้องกับการทดลองข้างต้น

เพื่อให้ได้เชื้อที่มีความสามารถสูงที่สุดในการผลิตเอนไซม์ย่อยแป้ง จึงพยายามปรับปรุงอาหารเลี้ยงเชื้อโดยเติมแอมโมเนียมไนเตรต ซึ่งเป็นแหล่งไนโตรเจนจากสารอินทรีย์ที่เหมาะสม แต่ไม่สามารถใช้ในปริมาณสูง ๆ ดังกล่าวแล้ว เป็นแหล่งไนโตรเจนร่วมกับกากถั่วเหลืองเพื่อใช้เลี้ยงเชื้อที่ถูกต้อง พบว่าเชื้อที่ถูกต้องของ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. ที่เลี้ยงในอาหารเลี้ยงเชื้อที่เดิม 0.3 เปอร์เซ็นต์แอมโมเนียมไนเตรต ร่วมกับกากถั่วเหลือง จะให้เชื้อที่ถูกต้องที่มีความสามารถในการย่อยแป้งดิบและแป้งลู่กสุด และสอดคล้องกับการทดลองของ จตุพร พรศิลป์พิสัย (83) ซึ่งกล่าวว่า การผสมแหล่งไนโตรเจนที่มาจากกากถั่วเหลืองร่วมกับแอมโมเนียมไนเตรตในอาหารเลี้ยงเชื้ออะไมโลไมซิส (Amylomyces sp.) จะได้เอนไซม์ย่อยแป้งที่มีคุณสมบัติในการย่อยแป้งดิบสูง

สำหรับเชื้อราที่เหมาะสมที่เติมลงในอาหารเลี้ยงเชื้อ พบว่าการเติมโปแตสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟตและแมกนีเซียมซัลเฟต 0.2 เปอร์เซ็นต์ และ 0.1 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ จะได้เชื้อ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. ที่ถูกต้องที่มีความสามารถในการย่อยแป้งดิบและแป้งลู่กสุด Sinkar และ Lewis (82) รายงานว่า โปแตสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต 0.1 เปอร์เซ็นต์ และแมกนีเซียมซัลเฟต 0.05 เปอร์เซ็นต์ เหมาะสมกับการผลิตกลูโคอะไมเลส โดย Aspergillus niger ในอาหารเหลว ไกรฤกษ์ รัชพันธ์ (85) พบว่าโปแตสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต 0.15 เปอร์เซ็นต์ และแมกนีเซียมซัลเฟต 0.1

เปอร์เซ็นต์ สัมบูรณ์การผลิตกลูโคอะไมเลสโดย Rhizopus oryzae ได้ดี และ Hayashida (76) กล่าวว่า โปแตสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟต 0.5 เปอร์เซ็นต์ และแมกนีเซียมซัลเฟต 0.1 เปอร์เซ็นต์, เหมาะสำหรับการผลิตกลูโคอะไมเลส I เพื่อใช้ในการย่อยแป้งดิบของ Aspergillus awamori var kawachi แสดงว่า โปแตสเซียมไดไฮโดรเจนฟอสเฟตมีผลต่อการสร้างเอนไซม์ย่อยแป้ง แต่ปริมาณที่ใช้แตกต่างกันไปตามสายพันธุ์ของ เชื้อรา

สำหรับความเป็นกรดต่างของอาหารเลี้ยงเชื้อที่เหมาะสม Lineback และคณะ (73), Lewis และ Sinkar (86) รายงานว่า ความเป็นกรดต่างเริ่มต้นของอาหารเลี้ยงเชื้อที่เหมาะสมต่อการผลิตกลูโคอะไมเลสของ Aspergillus niger คือ 3.0-5.0 และ Hayashida (76) พบว่าการเลี้ยง Aspergillus awamori และ Aspergillus oryzae ในอาหารเลี้ยงเชื้อที่มีความเป็นกรดต่าง 2.0-4.0 จะทำให้เซลล์สามารถผลิตกลูโคอะไมเลสได้สูง และ Alazard and Raimbault (75) พบว่าความเป็นกรดต่างเริ่มต้นที่เหมาะสมสำหรับการผลิตเอนไซม์กลูโคอะไมเลสโดย Aspergillus niger ในอาหารแข็งและอาหารเหลวคือ 4.5 และ 5.0 ตามลำดับ จากการทดลองพบว่าความเป็นกรดต่างเริ่มต้นที่เหมาะสมในการเลี้ยงเชื้อ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. คือ 5.5 และ 4.0 ตามลำดับ ดังนั้นสรุปได้ว่า เชื้อแต่ละสายพันธุ์ต้องการความเป็นกรดต่างเริ่มต้นในการเลี้ยงเชื้อแตกต่างกัน

4.8 การหาสภาวะที่เหมาะสมในการย่อยแป้งของ เชื้อที่ถูกตรึง

ความเป็นกรดต่างที่เหมาะสมต่อการย่อยแป้งลูกและแป้งดิบสำหรับ Aspergillus oryzae ที่ถูกตรึงคือ 3.5 และ Rhizopus sp. ที่ถูกตรึงคือ 4.5 และจากรายงานของ Meyrath (87) ได้กล่าวไว้ว่า ความเป็นกรดต่างที่เหมาะสมสำหรับการย่อยแป้งของ กลูโคอะไมเลสจาก Aspergillus oryzae อยู่ระหว่าง 3.5-5.0 และ Rhizopus sp. อยู่ระหว่าง 4.5-5.5 นอกจากนี้ จตุพร พรศิลป์พิบูลย์ (84) พบว่า กลูโคอะไมเลสที่สกัดจาก อะไมโลไมซิสีมีความเป็นกรดต่างที่เหมาะสมในการย่อยแป้งลูกและแป้งดิบอยู่ในช่วงเดียวกันคือ 4.5-5.5 จากการทดลองนี้แม้ไม่ใช่เอนไซม์บริสุทธิ์ แต่เป็นการย่อยแป้งโดยเชื้อที่ถูกตรึง ซึ่งอาจมีการสร้างเอนไซม์หรือสารอื่น ๆ ร่วมด้วย แต่ผลการทดลองก็สอดคล้องกัน และสามารถกล่าวได้ว่าความเป็นกรดต่างที่เหมาะสมในการย่อยแป้งจะแตกต่างกันตามสายพันธุ์ของเรา

จากการทดลองแปรผันอุณหภูมิที่ใช้ในการย่อยแป้งเป็น 30, 37, 45 องศาเซลเซียส พบว่าเมื่อเพิ่มอุณหภูมิสูงขึ้น ความสามารถในการย่อยแป้งสูงขึ้นทั้งใน Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. ที่ถูกตรึง ทั้งนี้อาจเกิดจากเอนไซม์สามารถทำงานได้ดีขึ้น แต่เนื่องจากจุดประสงค์ของการนำเซลล์ที่ถูกตรึงไปใช้งาน ต้องการให้เซลล์นั้นมีความคงทนอยู่ได้นาน เพื่อนำไปใช้ย่อยแป้งแบบต่อเนื่อง Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. เป็นเชื้อราที่ไม่ทนต่ออุณหภูมิสูง ดังนั้นจึงเลือกใช้อุณหภูมิ 30°C ซึ่งให้ปริมาณน้ำตาลรีดิวซ์ต่ำลงมา และเป็นอุณหภูมิที่ใกล้เคียงกับอุณหภูมิห้องซึ่งใช้ในการย่อยแป้งแบบต่อเนื่องในหอบปฏิริยาซึ่งจะทำการทดลองต่อไป

ภายหลังการปรับปรุงคุณภาพของอาหารเลี้ยงเชื้อเพื่อให้ได้เซลล์ที่ถูกตรึงที่มีคุณภาพดีได้นำเซลล์ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. ที่ถูกตรึง อัตราส่วน 1:1 พบว่าการใช้เซลล์ที่ถูกตรึงของเชื้อรา 2 ชนิดดังกล่าวรวมกันในการย่อยแป้งจะให้ปริมาณน้ำตาลรีดิวซ์สูงกว่า การใช้ Aspergillus oryzae ที่ถูกตรึง แต่จะต่ำกว่าการใช้ Rhizopus sp. เล็กน้อย แต่อย่างไรก็ตาม การใช้เซลล์ที่ถูกตรึง 2 ชนิดรวมกันในการย่อยแป้ง ก็แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในทางส่งเสริมความสามารถในการย่อยแป้งซึ่งกันและกัน เนื่องจากผลผลิตน้ำตาลรีดิวซ์ที่เกิดขึ้นจากการย่อยของเชื้อผสมจะมีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของผลบวกของปริมาณน้ำตาลที่เกิดขึ้นจากการย่อยของ Aspergillus oryzae และ Rhizopus แต่ละตัว

การนำเซลล์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่เพื่อดูประสิทธิภาพของเซลล์ที่ถูกตรึงนั้นว่าสามารถนำกลับมาใช้ได้นานเท่าไร หรือศึกษาดูว่าจะนำกลับมาใช้ใหม่ได้กี่ครั้งในกรณีที่เป็นการกระบวนการทำงานต่อเนื่อง (batch operation) โดยเปลี่ยนน้ำแป้งที่ใช้เป็นสารตั้งต้นทุก ๆ วัน พบว่าความสามารถของเซลล์ที่ถูกตรึงในการสร้างเอนไซม์ย่อยแป้งจะค่อย ๆ ลดลง ตามลำดับ จากวันที่ 1 ถึงวันที่ 4 ของการทดลอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเอนไซม์ที่ Aspergillus oryzae และ Rhizopus sp. สร้างขึ้นเป็นเอนไซม์ที่ปล่อยออกมานอกเซลล์ และเอนไซม์จะละลายอยู่ในน้ำแป้งที่ใช้เป็นสารตั้งต้นเมื่อเปลี่ยนน้ำแป้งใหม่ เอนไซม์นั้นก็ถูกทิ้งไปด้วย ทำให้เซลล์ต้องสร้างเอนไซม์ขึ้นใหม่เพื่อใช้ในการย่อย และในน้ำแป้งที่ใช้เป็นสารตั้งต้นของการย่อยไม่มีสารอาหารที่เพียงพอจะส่งเสริมการสร้างเอนไซม์ขึ้นใหม่ ทำให้ความสามารถของเซลล์ที่ถูกตรึงในการย่อยแป้งลดลงตามลำดับ

4.9 การย่อยแบบต่อเนื่อง

การย่อยแป้งแบบต่อเนื่องจะช่วยลดการสะสมของผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากการย่อย เช่น กลูโคส ซึ่งเป็นน้ำตาลที่จุลินทรีย์นำมาใช้ได้ง่าย และสามารถยับยั้งการสร้าง เอนไซม์ย่อยแป้งของจุลินทรีย์เมื่อสะสมปริมาณสูง (87) นอกจากนี้ยังสามารถเติมอาหารใหม่ให้แก่เซลล์ตลอดเวลา และการเลือกใช้หอบปฏิริยาแบบฟลูอิดโตเซชันเป็นผลดีที่มีการผ่านอากาศให้แก่เซลล์ที่สังเคราะห์ เอนไซม์ย่อยแป้งในหอบปฏิริยาอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจาก Rhizopus sp. ที่ถูกตรึงย่อยแป้งลูกโตดี จึงศึกษาผลการย่อยแป้งลูกแบบต่อเนื่องของ Rhizopus sp. ที่ถูกตรึงในหอบปฏิริยาแบบฟลูอิดโตเซชัน และพบว่าความสามารถในการย่อยแป้งของเซลล์ที่ถูกตรึงจะสูงถึง 90 เปอร์เซ็นต์ใน 2 วันแรกของการทดลอง โดยให้ปริมาณน้ำตาลที่ถูกรีดิวส์ประมาณ 10 มก.ต่อ มล. หลังจากนั้นปริมาณน้ำตาลรีดิวส์ที่เกิดจากการย่อยจะลดลงอย่างช้า ๆ จนเหลือครึ่งหนึ่งของปริมาณน้ำตาลรีดิวส์ที่ได้ในวันแรกเมื่อทำการทดลองได้ 5 วัน แล้วลดลงจนเหลือ 20 เปอร์เซ็นต์ในวันที่ 7-8 แต่ความสามารถในการย่อยแป้งยังคงอยู่แม้จนถึงวันที่ 12 ของการทดลอง แสดงว่า Rhizopus sp. ที่ถูกตรึงสร้างเอนไซม์ย่อยแป้งออกมาตลอดเวลา แต่เนื่องจากเป็นเอนไซม์ที่ปล่อยออกมานอกเซลล์จึงละลายอยู่ในสารละลายในหอบปฏิริยา ดังนั้นในผลิตภัณฑ์ที่ไหลจากหอบปฏิริยาจะมีเอนไซม์ปะปนออกมาด้วย ขณะเดียวกันน้ำแป้งใหม่ก็ไหลเข้าสู่หอบปฏิริยาทำให้ปริมาณเอนไซม์ย่อยแป้งที่มีอยู่ในสารละลายภายในหอบปฏิริยาลดลง และการสร้างเอนไซม์ขึ้นใหม่โดยเซลล์ที่ถูกตรึง เกิดขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่าอัตราที่เอนไซม์ถูกล้างออกจากหอบปฏิริยา ทำให้ปริมาณน้ำตาลรีดิวส์ที่เกิดขึ้นจากการย่อยลดลงเรื่อย ๆ แต่การที่เซลล์ที่ถูกตรึงยังสามารถย่อยแป้งได้จนถึง 12 วันของการทดลอง แสดงว่าเซลล์ยังไม่ตาย แต่อาจไม่มีสารอาหารเพียงพอสำหรับการสร้างเอนไซม์ขึ้นใหม่ในอัตราที่สูงพอที่จะรักษาระดับความสามารถในการย่อยแป้งให้คงที่ต่อมาได้ลองเติมสารไนโตรเจนและเกลือแร่ให้แก่เซลล์ที่ถูกตรึงหลังวันที่ 3 ของการทดลอง ซึ่งเป็นเวลาที่ความสามารถในการย่อยแป้งจะเริ่มลดลงเล็กน้อยถ้าไม่เติมสารอาหารให้แก่เซลล์ที่ถูกตรึง ภายหลังจาก 12 ชั่วโมง พบว่าความสามารถในการย่อยแป้งโดยเซลล์ที่ถูกตรึงจะยังคงที่และเมื่อถ่ายสารละลายในหอบปฏิริยาออกหมดและเติมน้ำแป้งใหม่ให้แก่เซลล์ ปริมาณน้ำตาลรีดิวส์ที่เกิดขึ้นจากการย่อยจะลดลง ทั้งนี้เนื่องจากเอนไซม์ย่อยแป้งในหอบปฏิริยาไหลออกไปพร้อมกับสารละลายที่ถ่ายออก เซลล์จึงต้องสร้างเอนไซม์ย่อยแป้งขึ้นใหม่ และในวันที่ 5 ของการทดลองความสามารถในการย่อยแป้งของเซลล์ที่ถูกตรึงจะสูงกว่าวันที่ 4 แล้วค่อย ๆ ลดลงอย่างช้า ๆ ในวันถัดมา แสดงว่าสารอาหารที่เติมให้กับเซลล์สามารถเป็นแหล่งอาหารให้กับเซลล์ที่ถูกตรึงในการ

สร้าง เอนไซม์ขึ้นใหม่ได้ จึงทดลอง เติมสารอาหารให้กับ เชลที่ถูกตรึง เช่นเดียวกับการทดลองข้างต้น โดยไม่ถ่ายเอาสารอาหารออกจากเดิมลงไป เพื่อให้คงมีสารอาหารอยู่ในหอบปฏิริยาและไม่เป็นการล้างเอา เอนไซม์ที่มีอยู่ในสารละลายในหอบปฏิริยาออกไปด้วย พบว่าความสามารถในการย่อยแบ่งของ เชลที่ถูกตรึงจะคงที่ไปจนถึงวันที่ 6 ของการทดลอง หลังจากนั้นจะค่อย ๆ ลดลงอย่างช้า ๆ จนถึงวันที่ 9 แล้วจะลดลงอย่างรวดเร็ว จนความสามารถในการย่อยลดลงเหลือครึ่งหนึ่งหลังวันที่ 10 ของการทดลอง แสดงว่าสารอาหารที่เติมลงไปทำให้เชลที่ถูกตรึงมีความสามารถในการสังเคราะห์ เอนไซม์ย่อยแบ่งได้ในระยะเวลาสั้นกว่าการไม่เติมสารอาหารให้แก่เชล แต่หลังจากระยะเวลาหนึ่ง แม้ว่าจะเติมสารอาหารให้แก่เชลก็ตามแต่ไม่สามารถรักษาความสามารถในการย่อยของ เชลได้อีก

เนื่องจากการทดลองของ Cheetham และคณะ (79) พบว่า การเพิ่มความเข้มข้นของ โซเดียมอัลจีเนตจะช่วยปรับปรุงคุณสมบัติของ เม็ด เจล ให้มีความคงทนสูงขึ้น จึงทดลองเพิ่มความเข้มข้นของ โซเดียมอัลจีเนตที่ใช้ในการตรึง เชลของ Rhizopus sp. ที่บรรจุในหอบปฏิริยา พบว่าความสามารถในการย่อยแบ่งของ เชลที่ถูกตรึงโดยใช้โซเดียมอัลจีเนต ความเข้มข้น 2.0 เปอร์เซ็นต์จะต่ำกว่าใช้โซเดียมอัลจีเนต 1.0 เปอร์เซ็นต์ และความสามารถในการย่อยแบ่งลดลงเหลือเพียงครึ่งหนึ่งของ วันแรกภายใน 3 วัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการเพิ่มความเข้มข้นของ โซเดียมอัลจีเนต แม้ว่าจะทำให้ความคงทนของ เม็ด เจล สูงขึ้น แต่จะทำให้รูพรุนในเม็ด เจล มีขนาดเล็กลง ทำให้การผ่านเข้าออกของอาหารที่ใช้ในการเลี้ยง เชลที่ถูกตรึงและน้ำแบ่งในเม็ด เจล เกิดได้ยาก ความสามารถในการย่อยแบ่งจึงลดลง และจากการทดลองใช้โซเดียมอัลจีเนต 0.75 เปอร์เซ็นต์ในการตรึงสปอร์ของรา พบว่าที่ความเข้มข้น 0.75 เปอร์เซ็นต์ เชลที่ถูกตรึงจะมีความสามารถในการย่อยแบ่งต่ำกว่า 1.0 เปอร์เซ็นต์เช่นกัน โดยจะย่อยแบ่งได้ประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์ใน 2 วันแรก และลดลงอย่างรวดเร็ว แสดงว่า เชลที่ถูกตรึงไม่สามารถสร้าง เอนไซม์ย่อยแบ่งในปริมาณที่สูงพอที่จะรักษาระดับความสามารถในการย่อยแบ่งไว้ได้ แม้จะเติมแหล่งอาหารให้แก่เชล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโซเดียมอัลจีเนตความเข้มข้น 0.75 เปอร์เซ็นต์ ต่ำเกินไปไม่เพียงพอที่จะรักษาสภาพของ เม็ด เจล เมื่อน้ำเชลที่ถูกตรึงนั้นมาใส่แบบต่อเนื่อง เชลบางส่วนอาจหลุดออกจากเม็ด เจล และเกิดการแตกหักของสายใยได้ง่าย ทำให้ความสามารถในการย่อยลดลง จากการทดลองนี้แสดงให้เห็นว่าความเข้มข้นของ โซเดียมอัลจีเนตที่ใช้ในการตรึง เชลมีอิทธิพลต่อความสามารถในการย่อยแบ่งของ เชลที่ถูกตรึง ซึ่งต่างจากผลการทดลองแบบ

ไม่ต่อเนื่องซึ่งพบว่า การเพิ่มความเข้มข้นของโซเดียมอัลจีเนตไม่มีผลต่อความสามารถในการย่อยแป้งของเซลล์ที่ถูกตรึง การย่อยแป้งโดยไซเซลล์ที่ถูกตรึงแบบไม่ต่อเนื่องซึ่งกระทำในช่วงระยะเวลาเพียง 5-6 ชั่วโมง อาจเป็นระยะเวลาสั้นเกินกว่าที่จะสามารถเห็นความแตกต่างของความสามารถในการย่อยของเซลล์ที่ถูกตรึงโดยโซเดียมอัลจีเนต ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการย่อยเกิดขึ้นโดยสายใยที่อยู่บริเวณผิวของเม็ดเซลล์เป็นส่วนใหญ่ ส่วนการย่อยในหอบปฏิริยาซึ่งกระทำติดต่อกันเป็นระยะเวลาานาน ผลของความเข้มข้นของโซเดียมอัลจีเนตที่มีต่อขนาดรูพรุนของเม็ดเซลล์และความคงทนของเม็ดเซลล์ ที่มีต่อความสามารถในการส่งผ่านอาหารผ่านรูพรุนเริ่มมีบทบาท เนื่องจากเซลล์ที่อยู่ภายในเม็ดเซลล์สามารถช่วยในการย่อยให้เกิดได้ดียิ่งขึ้น

จากการทดลองเพิ่มความเข้มข้นของน้ำแป้งที่ใช้เป็นสารตั้งต้นสำหรับการย่อยเป็น 1.5 เปอร์เซ็นต์ พบว่าความสามารถในการย่อยแป้งจะสูงถึง 80 เปอร์เซ็นต์ใน 4 วันแรก ได้น้ำตาลรีดิวส์ 13 มก.ต่อ มล. ซึ่งเป็นความเข้มข้นที่สูงกว่าเมื่อใช้น้ำแป้ง 1.0 เปอร์เซ็นต์ และความสามารถในการย่อยแป้งจะลดลงเหลือประมาณครึ่งหนึ่งคือ 40 เปอร์เซ็นต์ ได้น้ำตาล 7 มก.ต่อ มล. ในวันที่ 9 ซึ่งใกล้เคียงกับเมื่อใช้น้ำแป้งความเข้มข้น 1.0 เปอร์เซ็นต์ แสดงว่าแม้เมื่อเติมสารอาหารให้แก่เซลล์ที่ถูกตรึงแล้วก็ตามก็ทำให้ความสามารถในการย่อยแป้งโดยเซลล์ที่ถูกตรึงลดลง แต่เกิดขึ้นช้า ๆ กว่าเมื่อไม่เติมสารอาหารให้แก่เซลล์ที่ถูกตรึงเลย และการเพิ่มความเข้มข้นของน้ำแป้งจะดีในข้อที่สามารถเพิ่มความเข้มข้นของปริมาณน้ำตาลรีดิวส์ที่เกิดขึ้นในปริมาตรของเหลวที่เท่ากัน และจากการตรวจสอบชนิดของน้ำตาลที่เกิดขึ้นจากการย่อยแป้งของ *Rhizopus* sp. ที่ถูกตรึงในหอบปฏิริยา โดยวิธีโครมาโตกราฟีกระดาษ พบว่าผลผลิตที่ได้จากการย่อยแป้งกลูโคสอย่างเดียว แสดงว่าการย่อยแป้งของ *Rhizopus* sp. ที่ถูกตรึงในหอบปฏิริยาเกิดจากเอนไซม์กลูโคอะไมเลส และผลการทดลองนี้สอดคล้องกับที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

จากการเก็บตัวอย่างที่เกิดจากการย่อยแป้งของเซลล์ที่ถูกตรึงที่ระดับความสูงต่าง ๆ ของหอบปฏิริยา เพื่อหาค่าเฉลี่ยของปริมาณน้ำตาลรีดิวส์ที่เกิดขึ้นจากการย่อยโดยเซลล์ที่ถูกตรึงที่เวลาหนึ่ง ๆ พบว่าปริมาณน้ำตาลรีดิวส์ที่ระดับความสูงต่าง ๆ ของหอบปฏิริยามีค่าแตกต่างกันเล็กน้อย หรืออาจกล่าวได้ว่ามีความเข้มข้นเท่ากันตลอดทุกความสูง แสดงว่าการหมุนเวียนของสารละลายในหอบปฏิริยาเป็นไปอย่างดี การผสมผสานของน้ำตาลที่เกิดขึ้น น้ำแป้งที่ยังเหลือ และจำนวนเม็ดเซลล์เป็นไปอย่างทั่วถึงทุกความสูงของหอบปฏิริยา แสดงว่าระบบของฟลูอิดไดเซชันนี้เป็นระบบการทำงานแบบการไหลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพสูง